

Дзвоник

№ 153

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 13 рік видання, січень, 2020 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 153, 2020 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк,
Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redakției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Лідія ДЯЧЕНКО

Місяці

Снігом сіє в новий рік
Бравий січень-січовик.

Вслід за ним лютує лютий –
Холоднющий і надутий.

Ллють у березні берізки
Весняні солодкі слізки.

Бризне дощиком на квіти
Жартівливий місяць квітень.

П'ятий місяць косить трави,
Так і звати його – травень.

Починає червоніти
Червень ягідками, діти.

Спіє колос. Бджілки липнуть
До медових лип у липні.

Серпень серпика кладе
На межу і в сад іде.

Вересень не верескливий,
Він птахам сурмить про вирій.

Сіє дощик. Листя жовкне.
Це десятий місяць – жовтень.

Опадає мертве листя
В листопаді-падолисті.

Рік завершити прибуде
У снігах старенький грудень.

Чого сполошились синички

– Ті-тіт-ті – сполошились синички. –
Густо снігом весь ліс замело.
І незатишно так, і незвично,
хоч до білки просись у дупло.
Як поживу з-під знігу дістати?
До тепла пересидіти де?
Може, десь біля теплої хати
хоч зернинка на сніг упаде...

Наталя ЗАБІЛА

Зима

Одяглися люди в шуби,
натопили тепло груби.
Білки гріються в дуплі,
миші в норах у землі.

Сплять ведмеді в теплих лігвах,
сосни в інею застигли.
І під кригою на дні
сплять у річці окуні.

А під снігом в підземеллі,
в земляній м'якій постелі,
де немає світла дня,
причалося зерня.

Там не холодно зернинці -
спить вона, мов на перинці,
й тихо снить хороші спи
про веселі дні весни.

Олександр ОЛЕСЬ

Ялинка

Раз я взувся в чобітки,
Одягнувся в кожушинку,
Сам запрягся в саночки
І поїхав по ялинку.

Ледве я зрубати встиг,
Ледве став ялинку брати,
А на мене зайчик – плиг!
Став ялинку віднімати.

Я – сюди, а він – туди...
«Не віддам, – кричить, – нізащо!
Ти ялинку посади,
А тоді рубай, ледащо!

Не пушу, і не проси!
І цяцьками можна гратись:

Порубаєте ліси –
Ніде буде і сховатись.

А у лісі скрізь вовки,
І ведмеді, і лисиці,
І ворони, і граки,
І розбійниці-синиці».

Страшно стало... «Ой, пусти!
Не держи мене за поли!
Бідний зайчику, прости, –
Я не буду більш ніколи!»

Низько, низько я зігнувся,
І ще нижче скинув шапку...
Зайчик весело всміхнувся
І подав сіреньку лапку.

Анатолій КАМІНЧУК

Усі дерева в інеї

Усі дерева в інеї –
У білому, у синьому.
Ростуть димки над хатами
Стовпцями волохатими.

Гілки похитує вітрець,
Снігур сніжок покльовує,
А Морозенко-пустунець
Нам вікна розмальовує.

Іванна БЛАЖКЕВИЧ

Новий рік

Новий рік іде землею
В чистім полі без доріг,
Світить зорі понад нею,
Розсіває срібний сніг.
Новий рік іде горами
У червоних чобітках.
Сяють ясними вогнями
Скрізь ялинки по хатах.

Марія ЧОРНОБАЙ

(студентка 3 курсу)

Найкращий друг горобця

Прийшла справжня зима – зі снігом, морозами, хуртовиною. Тепер вона поводитися на хуторі, як справжня господиня: дбайливо стежить за своїми володіннями, прикрашаючи все навкруги пухнастим снігом, покриваючи інесм тоненьке гілля дерев та розмальовуючи своїм подихом крижані візерунки на вікнах. Кажуть, сам Дід Мороз малює сліпучим блиском срібла ці неповторні картини, в яких можна розгледіти лісову гушавину, незвичайних тварин, казкові дерева і квіти, море, зірки..

Зима заворожує своєю величною красою. А який пишний зимовий сад! Всі дерева тепер виглядають урочисто, а їх снігові шапки грайливо сяють на сонці. Вони ніби спілкуються між собою, приховуючи від нас якусь магічну таємницю. Аж сонечко прислухається... й сумно йому так рано ховатись

за обрій! А ще йому сумно, коли дивиться на маленьких горобців-сіромах. Вони, голодні, притулились ближче до житла людей, зібралися в невеселі зграйки та й спільно намагаються протистояти крижаній зимі. Добре, що в них є пухнате пір'я і не бояться вони лютих морозів.

Був на нашому хуторі серед цих голодних сіреньких горобців один особливий – горобець-молодець. Такий непосидючий і веселий. Він або співає, або десь лазить. Ото причепиться лапками за вікно, повисне головою вниз і дивиться своїми маленькими чорними очима. Мовляв, бач, як я вмю.

Одного разу помітив його Івасик. Він

якраз повторював вивчений вірш, а тут як зацвірінчав горобець за вікном, та ще й дивиться так, наче сміється! Мама казала, що він їсти просить, та Івасик знав, що це він товаришувати пропонує. І з того часу Івасик кожного дня слідкував, аби горобцеві було достатньо їжі, щоб не голодувати цієї лютої зими. Годував також й інших горобців-сіромах, а свого друга навіть навчив їсти з руки. Між ними справді наладився якийсь зв'язок і не було жодного ранку, коли б Івасик прокинувся, а горобець-молодець не посміхався йому, дивлячись своїми оченятами крізь розмальоване вікно. І сонечко аж раділо!

Та на цьому стара зима не заспокоїлась. Однієї ночі вона буяла й шаленіла, знову і знову насилаючи люту заметіль на наш хутір. На ранок усюди були великі кучугури. Івасик, прокинувшись, одразу ж побіг до вікна, але горобець-молодець зник. Він вже почав

було плакати, та одразу взяв себе в руки, бо зрозумів, що краще треба діяти й побіг до матусі проситися на вулицю – шукати свого друга, бо відчував, що той потрапив у халепу. І справді, вночі пташці не вдалося сховатися від жорстокого крижаного вітру й вона впала у сніг. Івасик знайшов бідного горобця біля свого вікна й одразу забрав його в дім – лікувати.

– Мамо, дідусь казав, що справжній друг пізнається в біді. То це що, я тепер найкращий друг горобця?

Матуся лише тепло посміхнулась, бо зрозуміла, що виховила хорошу людину.

Це ж яке треба мати серце, аби бути таким вірним другом горобцеві?!

Микола КОРСЮК

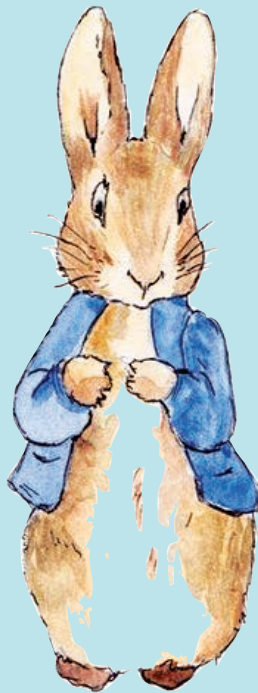
Пішов зайчик на торжок

Пішов зайчик на торжок,
щоб купити кожушок,
бо зима буде важка, –
як йому без кожушка?

Взяв з собою і лисичку,
щоб придбати їй спідничку,
бо узимку – сніговиці, –
як їй бути без спідниці?

Лисеня і зима

Жило в лісі лисенятко,
З ним матуся та ще татко,
Три сестрички і брати, –
Вміли все собі знайти;
Була мова і розмова,
Все від слова і до слова,
І доречна, і розумна,
Мудра та ще многодумна,
Були ради і поради,
Як в ліску добитись влади,
Були гулі і розгулі,
Кукали радо зозулі,
На галявині – косулі, –
Кізоньки собі все – люлі.
Та померкли враз луги,
Все замовкло довкруги,
Знявся вітер з-поза гір, –
Всі сховалися до нір,
А молоде лисеня,
Що не бачило ще сніг,
Рано-вранці, як продніло,
Ступило через поріг,

Озирнулось, здивувалось,
Коли вийшло за поріг,
Що йому за ніч наснилось, –
Дивне сиплеться згори?
Подивилось, розгубилось,
Що за світ став через ніч, –
Носик догори звело
І пресумно дзявкнуло,
Розглядаєсь навсебіч,
Розгубилось, та дарма,
Бо й небес уже нема,
Стрясло сумно головою,
За поріг легко ногою
Ступило, та боязливо,
Що воно оце за диво?
Чом повсюд біле таке, –
І холодне, і вогке?

В лапку взяло отой сніг,
Поклало собі на ніс, –
Ой холодне, аж пече,
Зразу ж з мордочки тече,
Нехай буде вже оте, –
Воно лапкою змете, –
І змете, змете саме, –
На весь вік вже знатиме,
І побігло за поріг,
Бо вже знає, що то – сніг.
Добре, що тепла нора,
Бо прийшла зимна пора.

Володимир КЛЕНЦ

Абетка недимць про риб, тварин і птіць

С с

Сорока стрекотала:
– Купіть мені білила!
З'явилося білило -
Взялась вона за діло.
Стоїть в річці глибокій,
Фарбує швидко боки
І каже всім сорока:
– Ця річка – білобока!

Ф ф

Фазан з фазаном
Грав в футбол,
Забив форелі
Гарний гол.
Форель фазану
Мовить враз:
– Цей гол у тебе –
Вищий клас!

Т т

Тюлень весь день
Стріляв в мішень,
А потім в морі сів на пень,
Сказав:
– Тепер я – нітлень.
Втомивсь за день
Старий тюлень.

Х х

Хом'ячок заліз у сад,
В ньому з'їв весь виноград.
І тепер той хом'ячок,
Як великий банячок.
Радо мовить:
– Дивина!
Я вже більший за слона!

У у

Удав заліз в замерзлий став.
Де повзав він – там лід розтав.
В ставу прокинулись кити,
Сказали:
– Ой, гарячий ти!
Китам промовила плотвичка:
– Це не удав, а справжня пічка!

Ц ц

Цапок в рівнесенькі рядки
Весною сів буряки,
А уродили жовті дні
І баклажани темно-сині.
Цапочок сів та й зажурився:
– Це ж треба –
Зерням помилився!

••• Славетні українці •••

Іван Козловський

Знаменитий український тенор, народний артист СРСР Іван Семенович Козловський народився 11 (24) березня 1900 р. у невеличкій хатинці під очеретом, із долівкою, встеленою сіном, у центрі села Мар'янівки Васильківського повіту Київської губернії.

Батько майбутнього соліста Великого театру, Семен Йосипович Козловський (1861-1929), був добрим кравцем, знали якого навіть у повітовому Василькові. Мати, Ганна Герасимівна, походила з дому Косинських (1871-1921), що вів родовід від гетьмана українського низового козацтва Криштофа Косинського.

Першим педагогом Івана Козловського у Мар'янівці став перший директор школи на Білках, учитель музики Сисой Григорович Саєнко. Був то один із тих вчителів, які прищеплюють надзвичайну любов до рідної землі учням і вміють розгледіти незвичайний дар.

У 8 років хлопчика прийняли співаком у Михайлівський Златоверхий монастир, де він прожив близько десяти років. Сімнадцятилітнім юнаком Іван прийшов у Київський музично-драматичний інститут, а наприкінці 1918 року почав співати в Полтавському музично-драматичному театрі. Служба в Червоній армії тимчасово перервала його артистичну діяльність. Лише один раз червоноармієць І. Козловський на запрошення адміністрації оперного театру замінив хворого артиста і виступив у опері «Фауст». Учасник цього спектаклю – відомий співак Платон Цесевич – передбачив молодому співаку блискуче майбутнє. Слова ці виявилися пророчими.

У 1924 р. волею долі, завдяки таланту Іван Коз-

ловський став солістом Харківського оперного театру. Дебютував артист у відомій йому партії з опери «Наталка-Полтавка».

12 червня 1926 р. український вокаліст з'явився на сцені Московського Великого театру. Від початку 1930-х рр. шалений успіх у Москві дозволив ліричному тенору, котрий мав голос із потужним динамічним діапазоном, співати по цілому СРСР.

З Україною, своєю Батьківщиною, Іван Козловський тримав непорушний душевний зв'язок усе життя. Україну він любив віддано і ніжно – синівською любов'ю. Любив її звичаї, природу, мову – часто спілкувався українською мовою зі своєю сестрою. А ще Іван Козловський зібрав та обробив колядки і став унікальним виконавцем українських народних пісень...

У 1954, будучи лауреатом найвищих державних нагород, Козловський покинув Великий театр.

Залишивши Великий театр, Козловський продовжував активну концертну діяльність. Крім того, протягом декількох років І. С. Козловський залишався художнім керівником організованого за його ініціативою 1938 року Державного ансамблю опери, де він здійснив ряд постановок.

В рідному селі Мар'янівці, співакові вдалося, незважаючи на численні бюрократичні перепони, створити дитячий симфонічний оркестр. Іван Семенович замовив для симфонічного оркестру з Москви всі інструменти, ноти, організував навчання дітей музики.

У 1993 році Івану Семеновичу Козловському присвоєно почесне звання народного артиста України. А взимку цього ж року артиста не стало.

У с. Мар'янівка Васильківського району Київської області 1994 р. створено Меморіальний музей-садибу Івана Козловського, на території якої в 2000 р. відкрито пам'ятник на його честь.

Всеволод НЕСТАЙКО

ПРИГОФИ БЛИЗНЯТ-КОЗЕНЯТ

(Продовження з попереднього числа)

– Гм. – Відівіс-Пампас хитро примружився. – Це нелегко. Для цього доведеться гайнути аж у Середню Азію. Я можу це зробити, але при умові, якщо... якщо я з твого дозволу візьму дещо з королівських запасів солодошів.

– Ах, будь ласка, будь ласка, Ваше Високочародійське Чаклунство, – люб'язно поспішив сказати королівський кухар. – Які можуть бути розмови. Будь ласка!

Всі знали, що Відівіс-Пампас страшенно любив солодке. І без кінця гриз цукерки, і тому в нього попусувалися й повипадали всі зуби, крім одного. За день він міг з'їсти стільки солодкого, скільки не з'їсть тисяча ласунів. Але Бом Штекс готовий був на все, аби тільки чаклун дістав йому рецепт козенячої печені.

– Ну, гаразд, домовились, – сказав Відівіс-Пампас і обернувся до Бош Бермака. – А як там поживають наші козенята? Не охляли?

Бош Бермак уже з трепетом чекав цього питання і, зібравши всю бадьорість, яка в нього тільки була, удавано жваво відповів:

– Та що ви! Прекрасно! Де вони можуть дітися! Хіба з нашої Пуршамії, де придворним чаклуном великий і всемогутній Відівіс-Пампас, куди-небудь втечеш?

– Авжеж, авжеж, втекти не можна аж ніяк, – поблажливо промовив Відівіс-Пампас (він дуже любив, щоб до нього підлещувались). – Ото позавчора один був спробував двох ягнят через кордон переправити... я про Кажана Кажановича... то ягнята вже на шашлику давно, а з самого я оце зараз жменьку попелу зробив. У лісі, розуміш, ховався, думав, що я не знайду. Ну гаразд, я пішов. Відівіс-Відівас-Відівіс-Пампас! – і чаклун зник.

– Ура-а! – закричали Бом Штекс і Бош Бермак. Бом Штекс був дуже задоволений, що так легко домовився про рецепт. А Бош Бермак страшенно радів, що Відівіс-Пампас не дізнався про втечу козенят і не зробив із нього жменьку попелу. Скрикнувши «ура!», він застрибав на одній нозі і заспівав:

– Ніхто не бреше ловко так,

Як Бош Бермак!

Як Бош Бермак!

Ой ля! Тру-ля-ля!

Тру-ля-лю-ля! Тру-л я-л я!

– Ну годі! До роботи! Бо я не встигну спекти торт королеві! – сказав Бом Штекс. – Отам, у тих кадубцях біля печі, масло і мед. Неси й висипай у цю діжу. А я сипатиму борошно.

Все ще наспівуючи «Ой ля! Тру-ля-ля!», Бош Бермак схопив кадубець і з маху перевернув у діжу.

Він встиг проспівати тільки «Ой ля!», а «Тру-ля-ля!» вже не проспівав. Бо з кадубця замість меду у діжу полився... дьоготь.

– Ой! – скрикнув Бош Бермак.

– Що ти наробив? – закричав Бом Штекс.

– Та тільки що це ж був мед, я сам бачив, – виправдовувався Бош Бермак.

– Який же це мед! – закричав Бом Штекс. – Це дьоготь. Оце мед! – і він схопив другий кадубець і підніс догори. Та в нього на очах мед раптом перетворився на дьоготь. Від несподіванки Бом Штекс поточився, випустив кадубець з рук, і дьоготь полився йому на голову.

– Вва-вай! – закричав Бом Штекс. – Рятуйте! Що це робиться?

– Я знаю! Я знаю, чому це так! – закричав Бош Бермак. – Це все штучки-дрючки Відівіс-Пампаса. Ти ж сам пообіцяв йому солодоші з королівських запасів. От він і забрав мед, а замість меду підсунув дьоготь. Ти сам винен!

– Це ти винен! – закричав Бом Штекс. – Хто сказав чаклунові, буцімто я його кликав. Якби ти не сказав, я б не став зараз просити його про рецепт. Я б ще встиг попросити. А що я тепер робитиму. Як я тепер спечу торт королеві? Це все ти, ковбаса недорізана!

– А ти коврижка недопечена. Ще й обзиваєшся!

– Тельбухи ти свинячі!

– Кендюх ти пересмажений!

Ой, любі друзі, заткніть вуха і не слухайте, будь ласка, цих двох пройдисвітів, бо вони почали лаятися страшенно негарними словами. Хай їм грець!

Давайте-но краще зазирнемо у піч та подивимось, що там роблять наші близнята-козенята. Ми ж за них зовсім забули.

А що їм робити? Лежати і тремтіти. Вилізти ж з печі лячно. Саме це вони й роблять. Лежать і тремтять. Зубами цокотять.

Але стривайте! У запічку почувся тоненький писк:

– Слухайте, козенята! Слухайте, ну!

Першим почув Вітя.

– Во... Во... Во... Вовко, – прошепотів він, затинаючись, – чуєш – хтось пищить.

– Га? Де?

– Отам... у ку... кутку.

Прислухалися близнята.

З кутка знову хтось тоненько-тоненько пищить-цвірчить:

– Козенята! Агов! Слухайте сюди!

– Га? Що? Ти хто таке? Де ти?

– Я запічний цвіркун Цвіркунчак. Маленький я, важко мене побачити. Але я хочу вам

допомогти. Я про вас усе знаю. Мені про вас уночі сьогодні розказали мої приятелі жучки-світлячки. Так от. Єдиний для нас порятунок – пробратися у палац королеви Пуршамії. У великій залі під королівським тронном стоїть скринька, а в тій скриньці чудодійний порошок-потішок. Хто того порошка понюхає, враз засне як убитий. Цим порошком можна приспати кабанюру-стражника і тільки таким чином втекти.

– А... звідки ви знаєте про цей порошок? – недовіжливо спитав Вова.

– Ми, цвіркуни, про те, що робиться у лісі, у полі, нічого не знаємо, а от що у хатах, у палацах робиться – усе знаємо, бо живемо за піччю, – і все чуємо.

– А... а як же нам пробратися у палац королеви? – розгублено спитав Вітя.

– Справді, це дуже нелегко. Бо коли королева у палаці, вхід стереже вірний охоронець Пуршами Гицельцап, повз якого і муха не пролетить. А коли королева кудись їде, палац так надійно зачиняється, що знов-таки муха

не пролетить...

– То що ж робити? – безнадійно прошепотіли близнята-козенята.

– Треба, щоб королева Пуршама сама взяла вас до палацу, – просюрчав цвіркун Цвіркунчак.

– То що нам? Взяти й попросити її? – мало не заплакали Вітя і Вова.

– Ні, – просюрчав цвіркун Цвіркунчак. – Час від часу королева Пуршама свариться зі своєю придворною кицею Мурнявою і тоді наказує привести їй ягнят і бавиться з ними, як із кошенятами. А тоді через день вони їй набридають і вона одсилає їх на шашлик, а зі своєю кицею мириться. Якраз сьогодні вранці королева розсердилася на Мурняву і сказала, що вона з нею більше не гратиметься, що вона краще гратиметься з ягнятами. І дала наказ ввіймати двох ягнят. Але зараз у Пуршамії майже не лишилося ягнят, бо їх щодня ловлять на шашлик для королеви. І от якби ви...

– Але ж ми козенята, а не ягнята, – розгублено перебили Вітя і Вова.

– Вірно. Але неподалік від печкарні сушарня, у дворі якої сушаться ягнячі шкурки. Натягніть на себе ягнячі шкурки, і слуги королеви подумують, що ви ягнята.

– Але як же нам вибратися звідси, з цієї печі? – уже зовсім безпорадно прошепотіли Вітя й Вова. – Бом Штекс і Бош Бермак одразу ж нас побачать.

– Не бійтеся, – просюрчав цвіркун Цвіркунчак. – Вони зараз так лаються, що нічого не бачать і нечують. Тільки поспі-

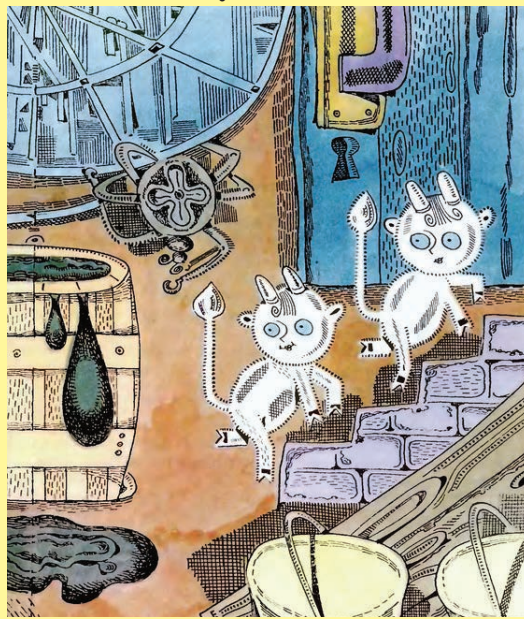
шайте. До сушарні веде стежка попід лісом.

Дуже страшно було вилазити з печі. Але коли треба рятуватися, годі думати про страх.

– Спасибі, дя... – близнята-козенята вже хотіли за звичкою сказати «дядечко Цвіркунчак», але потім збагнули, що якось смішно називати дядечком цвіркуна, такого маленького, що його в темноті навіть і не видно, – як би він не образився і, повагавшись трохи, Вітя й Вова прошепотіли:

– Спасибі, друже Цвіркунчак.

І, перевіривши подих, вони вискочили з печі і прожогом кинулися до дверей. (Далі буде)

Дмитро ПАВЛИЧКО

Золоторогий олень

Поема

(Продовження з попереднього числа)

Так і осінь підійшла,
Почало дощити.
Посхилялися в журбі
Полонинські квіти.

Дрібно дощиком сікло,
Мжичило із неба.
Повертатися в село
Пастушкові треба.

Треба вже отару гнать
На зимівлю в доли.
Олень каже: – Не люблю
Стайні і стодоли...

Та й не знати, як мене
Там зустрінуть люди.
Може, скажуть: «Нащо нам
Дикої прибуду?!»

Не врятуюся від них
Жодною мольбою.
Тут лишаюсь. Не проси,
Не підуй з тобою!

Гладив ніжно пастушок
Оленеві ріжки.
– Повернуся, – говорив, –
Як зійдуть підсніжки!

Олень друга попросив
Зняти з шиї дзвоник,
Потім скочив у кущі,
Як у трави коник.

А Василько череду
З гір пляями зводив.
Грала фрілочка його
Світові на подив.

Грала, ніби та вода,
Що збіга по скелі
І вихлюпує в бігу
Промені веселі.

4

Того року, мов на зло,
Навалив сніжище.

Декуди по вікна впав,
Декуди ще й вище.

В горах вили, як вовки,
Хуги та хуртечі.
Снігу велетням дубам
Нанесло по плечі.

Наш Золоторіг-бідак
Падав у замети.
В думці кликав пастушка:
«Де ти, друже, де ти?!»

Голод оленя карав,
Допікав нещадно.
Голими лісами звір
Бігав безпорадно.

Їжа – листя і трава –
Сніговою вкрита.
Стебельця не відгребеш,
Хоч відбий копита.

З рогів злущився глейок,
І вони сіяли,
Взяті в іній і туман,
Мов ясні опали.

Сяйво їхнє в ясні дні
Та звіздасті ночі
Відбивалось від снігів
І сліпило очі.

Олень відав, що його
Золоті роги
Варті більше, ніж усі
Стоги й обороги.

Він оддав би їх тепер
За стебло єдине...
«А якщо, – подумав звір, –
Пошукать людину?»

Стріти газду край села,
Впасти на коліна
І за золото своє
Попросити сіна!

Як подумав, як помчав
Навпрошки, без тями.

Тільки курява знялась
Над його слідами.

Він спускався на задку
Зі скали стрімкої.
Він котився із гори
В сніговім сувої.

І здавалось, що його,
Мов іздець неласкав,
Голод бив по животі
І нагай аж ляскав.

Олень біг навперестриб –
Кущ під ним чи хмарка.
Прірву так перелітав,
Як дорогу арка.

Втім, під лісом кілька хат
Звіддалік угледів
Та в кожухах парубків,
Схожих на ведмедів.

Він злякався й почекав,
Аж повечоріло.
До найближчого вікна
Підійшов несміло.

Нагадали про сінце
Льодовії квіти.
І від голоду в очах
Почало темніти.

Ногигнулися під ним,
Стомлені і кволі.
І зібрав Золоторіг
Решти сили й волі.

В шибку рогом стук та стук.
– Хто там? – чути з хати.
– Просимо! Чи ти забув
Двері відчиняти?!

Олень знову стук та стук, –
В хату він не піде.
Звідти знову хтось кричить:
– Таж заходь, сусіде!

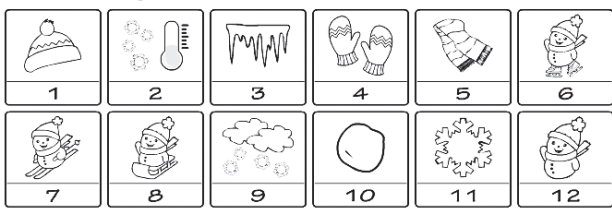
(Далі буде)

Вивчаємо англійську

1. Подивись уважно на зображення та порахуй до 12. Що на них зображено? Ти знаєш, як називаються ці предмети англійською? Спробуй вписати літери, яких бракує у словах нижче.

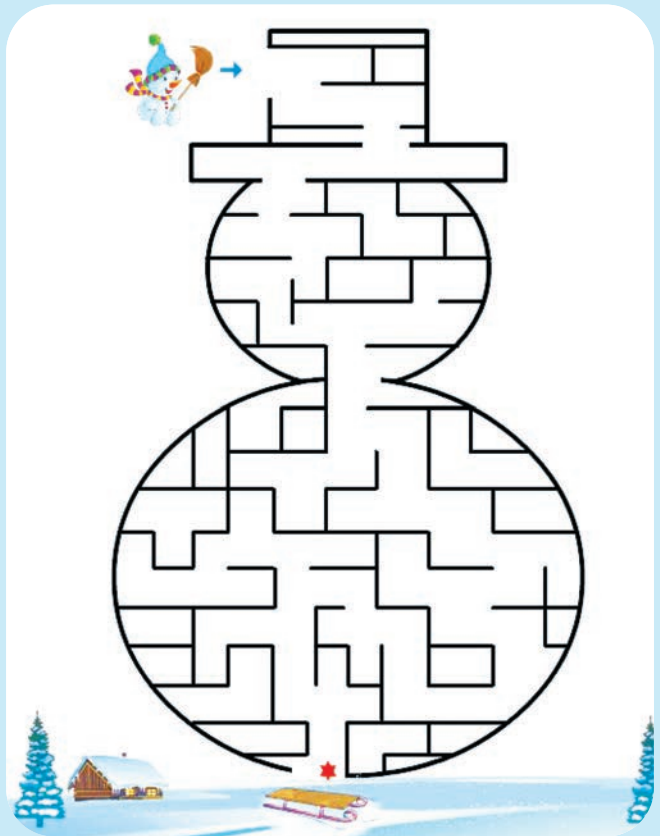
Скористайся словником за бажанням.

- 1 C P
- 2 C O D
- 3 C I C E S
- 4 M T E N S
- 5 S A F
- 6 S A E
- 7 S K
- 8 S L D E
- 9 S N W
- 10 S N O W A L
- 11 N O W L A K
- 12 S N W M N

3. Сніговик так весело розважався, що забув, де залишив свої саночки. Допоможи йому знайти шлях до них. Розфарбуй за бажанням.

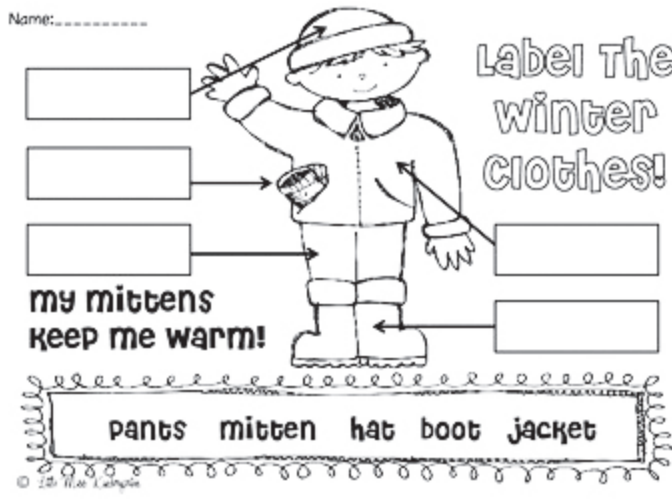
4. Ти любиш віршики? Прочитай вірш «I'm a little snowman» (Я маленький сніговик). Спробуй перекласти його.

*I'm a little snowman
short and fat
Here are my buttons,
here is my hat
When the sun comes out,
I can't play.
I just slowly melt away!*

Які інші віршики ти знаєш англійською?

Підготувала Ірина Савіна

2. Подивись на хлопчика. Він збирається на вулицю. Допоможи йому з назвами одягу. Впиши правильні слова біля кожного вбрання. А ти у що вдягаш з зимою, йдучи на вулицю?

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Неймовірні пригоди Панаса Гусопаса

частина II

6. Як Панас Гусопас Варвару Чухайхмару та Каню Босорканю розуму вчив

Видно, що відьми Варвара Чухайхмара та Каня Босорканя забули смак диявольського батога, ударами якого «благословив» їх на прощання Панас Гусопас, бо почали виконувати наказ генерала Дияволбекера Бісвізена, а саме Варвара Чухайхмара мусила на піврік хмари зав'язати і так тримати їх, поки триста тридцять три християн не проклянуть своїх святих і не віддадуть душі Всенечистому Темночорному Дракові – володарю Чорного Світу, а Каня Босорканя, яка від корів молоко відбирала, тепер мусила відбирати молоко від жінок породільниць, поки тридцять три нехрещених немовлят не віддадуть свої душі тому самому Дракові.

По всій Горянській, Верховинській та Міжгірській землях – саме зітхання, сльози, горе, стогін та скрегіт зубів, гірше ніж у пеклі.

- Забув Бог за нас!
- Даремно молилось!
- Висохли всі криниці!
- У Тисі води – жабі по коліна!
- І в інших річках так само!

Даремно мольфарі махали ножами на хмари, даремно священики виходили з процесіями на царини, даремно люди молилися та били поклони... Дощу не було, земля потріскала, вся зелень висушилась... А до того жінки породільниці не мали чим плекати своїх немовлят, які гинули з голоду, бо і коров'ячого молока – дазбу!

Відьми робили своє діло, бо страх боялися Генерала Дияволбекера Бісвізена, бо той міг донести на них самому Чортміністру Іскаріоту Сарсаїлі, або, не дай біс, самому Всенечистому Темночорному Драку – володарю Чорного Світу.

А в цей час Панас Гусопас з Довбушем та опришками ножі та шаблі гострили, пістолі та

рушниці чистили, пороху для них готували, нові плани нападів на грофів робили.

– Не грофи тепер найбільші вороги горянському, верховинському та міжгірському народам, – сказав їм сивий дідусь, який повертався з Чорногори від мольфара Кирила Кликайдоща.

– А тоді хто?! – запитали здивовані опришки.

– Та ади, посуха – води немає, марга гине без трави та листя, а до того немовлята гинуть нехрещеними, бо їхні матері не мають чим їх плекати.

– У цьому хіба Господь Бог вам допоможе, – здвигнув невинно плечима Олекса Довбуш.

– Та ні, Бог вже не хоче нам допомагати, я тільки що ходив до мольфара Кирила Кликайдоща – святої людини! Не може нічим допомогти. Забув Бог про нас і годі! – зітхнув дідусь.

– Ось воно як! – скрикнув Панас.

– Що з тобою, братику? – здивувався Довбуш.

– Де в біса я його задів? – почав Панас роздивлятися навколо себе.

– Кого? – питали опришки.

– Кого, кого?.. Батіг, який я поцупив від самого генерала Дияволбекера Бісвізена.

– Та ось де він, на отій старій березі, я його там повісив, думаю, пригодиться! – відповів один з опришків.

– Пригодиться, ще й як! – посміхнувся Панас, знімаючи з берези батіг, і як бебехне ним, аж луна лісом покотилась, а далі як не крикне: – Варваро Чухайхмаро!

А далі знову постріл батога і:

– Кане Босоркане!

– Тут ми, ваше претемніше благородіє!

Як почув таке величання Панас, то врізав їх батогом, що аж кров бризнула з їхніх відьомських тіл.

– Це вам за «ваше претемніше благородіє»!

– Ой-йо-йой! Вай-вай-вай! М-ми забули, як вас величати, – заголосили відьми.

– Мене зваги Панас Відьмопас, я давно пас гусей, а від сьогодні буду відми. Ви не проти, ні?

– Ні, ні, Панасе Відьмопасе, – погодилися одноголосно відьми.

– Додайте ще й «Ваше Благородіє!» – луснув

батогом понад їхніми головами Панас.

– Ваше Благордіє Панасе Відьмопасе, – тремтіли з переляку відьми.

– Тепер слухайте уважно!

– Слухаємо, Ваше Благородіє, – впали на коліна Відьми.

– Знаєте, чому я вас покликав?

– Н-не знаємо, Ваше Благордіє Панасе Відьмопасе, – відповіли відьми.

– Я покликав, щоб вас розуму навчити, то що, будете вчитись?! – тріснув знову батогом Панас.

– Будемо, будемо, Ваше Благордіє Панасе Відьмопасе

– Ти, Варваро Чухайхмаро, лети і розв’яжи хмари – щоб мені через годину рясненький дощ полився, а ти, Кане Босоркане, йди і поверни молоко корівкам і матерям породільницям, бо якщо ні!..

Але бідні босоркані не чекали почути, що трапиться, «якщо ні». Полетіли виконувати наказ нового хазяїна.

Через годину над Горянською, Верховинською та Міжгірською горами почав падати рясний теплий дощик, від якого земля почала посміхатись, травка зеленіти, а Тиса шептати коліскову пісеньку.

Увечері щасливі горяни, верховинці та міжгір’яни надійшли повні дійниці молока – від своїх Зорян, Вечорян, Сніжинок, Росинок, Веселок, Пістрянок, Чорнявок, Білявок та Бриндуш, а матері радісно плекали своїх немовлят, які щасливо махали рученятами і засинали солодким сном.

– Ой, що за дощик, – посміхались радісно газди.

– Господня благодать.

– Манна небесна, – відповідали їм сусіди.

– Змилувався Господь над нами.

– Не лишив нас померти від посухи Срібленький та Золотенький.

– Святивбися, – хрестилися газдині.

А діти бігали босоніж по мокрій травці і співали:

– Бабин біб розцвів у дощ, буде бабі біб на борщ.

Тільки генерал Диявол Бісвізен гримав у підземному царстві з Чорного Світу то на сотника Чортовуха, то на десятника чортоноса, бо не знав, що рапортувати Чотрміністру Іскаріоту Сарсаїлу, а може й самому Всенечистому Темночорному Дракові – володарю Чорного Світу.

(Далі буде)

Щедрик

Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка,
Стала собі щебетати,
Господаря викликати:
– Вийди, вийди, господарю,
Подивися на кошару,
Там овечки покотились,
А ягнички народились.
В тебе товар весь хороший,
Будеш мати мірку грошей.
Хоч не гроші, то полова,
В тебе жінка чорноброва.
Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка.

Прийшли щедрувати

Прийшли щедрувати до вашої хати.
Щедрий вечір, добрий вечір!
Тут живе господар – багатства володар.
Щедрий вечір, добрий вечір!
А його багатство – золоті руки.
Щедрий вечір, добрий вечір!
А його потіха – хороші діти.
Щедрий вечір, добрий вечір!

Сієм, сієм, посіваєм

Сієм, сієм, посіваєм,
Щастя-долі вам бажаєм!
У щасливій вашій хаті,
Щоб ви всі були багаті,
Щоб лежали на столі
Паляниці немалі,
Щоб були у вас ковбаси,
Молоко і сало, й м’ясо,
І млинці, і пиріжки,
І пухнасті пампушки.
Щоб були ви в цій оселі
І щасливі, і веселі!

Нас послав Святий Василь

Нас послав Святий Василь
Засівати в заметіль
Й особливий дав наказ,
Щоб засіяли і в вас!
Ще й навчив казати так:
«На кохання сієм мак,
Сієм жито на добро,
А для сміху ось пшоно,
На здоров’я вам овес,
Щоб був кріпкий рід увесь.
А від заздрісних осіб
Сієм вам пшеницю-хліб!»
Сієм, сієм, засіваєм,
З Новим роком вас вітаєм!

Казки народів світу

Китайська народна казка

Цзун-Довгий День

На всю провінцію прославився своїм багатством зажерливий поміщик Цзун. Його прибутки зростали з кожним днем, але йому все було мало. Перекидаючись з боку на бік на м'якій перині, він ціліснічі ночі мріяв про те, як розбагатіти ще більше.

Одного разу, коли аж перед світанням він усе-таки заснув, йому приснився сон, ніби він знайшов спосіб подовжити добу аж на шість годин.

Ледве-но прокинувся, одразу ж склав руки і почав благати небесного владика подовжити добу. А в душі задалегідь радів, що тоді наймити працюватимуть на нього щодня на шість годин більше, ніж досі.

Прочули селяни про поміщицькі молитви, і їм моторошно стало. Ще б пак! Вони й так працювали на Цзуновому полі годин по дванадцять. А господар не дозволяв їм навіть спину розігнути. Коли ж хтось із його наймитів хотів перепочити, Цзун кричав:

– Ледащо! Працювати треба! Відпочинеш, коли для цього час настане!

Ось чому так злякалися селяни, дізнавшись про його молитви. Вони боялись, що бог почує його благання і вдовольнить його.

Якось під вечір до поміщика завітав чернець. Коли Цзуну доповіли про гостя, він вибіг йому назустріч. Посадив до столу, наказав добре похачувати і влаштувати на нічліг. А піклувався він про ченця тому, що чув, ніби ченці здатні всілякі творити чудеса.

Коли вранці чернець прокинувся, Цзун зайшов до нього в кімнату й почав розповідати:

– Не один день і не одну ніч молю я бога, щоб явив чудо. Чи не зміг би ти, вельмишановний, допомогти мені?

І він признався ченцеві, що його непокоїть. Чернець, вислухавши його уважно, відповів:

– Бог почув твою молитву. Тепер усе залежить від тебе самого. Доба матиме стільки годин, скільки ти зумієш пропрацювати без відпочинку на своєму полі.

Зрадів Цзун: «Якщо голодні наймити здатні працювати на мене по дванадцять годин на день,

то я хоч один раз та зумію витримати без відпочинку годин тридцять. Тоді доба матиме тридцять годин, і я стану найбагатшим в усьому світі».

Ще й сіріти не починало, а Цзун уже був на ділянці, де росли земляні горіхи. Взявся він їх викопувати. Услід за ним по рядках ішов чернець. Першу годину поміщикові працювалося легко й весело. В кінці другої години він уже відчув утому і вирішив хоч на хвилинку розігнути спину. Але чернець закричав на нього:

– Ледащо! Працювати треба! Відпочинеш, коли для цього час настане!

Важко дихаючи, Цзун знову взявся за мотику. Коли зійшло сонце, з нього уже стікав десятий піт. Він навіть не помічав, що всі його наймити покидали роботу і чекають, чим же закінчиться

поміщицька витівка. До того ж, де ще таке диво побачиш, щоб поміщик та на своєму полі працював?

Витер Цзун рукавом піт з чола і хотів спитати ченця, скільки вже минуло часу відтоді, як він прийшов на поле, але так стомився, що й слова вимовити не зміг. А чернець гукає на нього:

– Працюй, ледащо, працюй! Хіба не бачиш, яка тінь довга: і трьох годин ще не минуло.

Копнув поміщик мотику ще разів зо два чи зо три і відчув, що

в нього підкошуються ноги. Певно, вся сила в землю перейшла. Упав він на ділянку, але й тут пожадливість брала своє. Мотику тримати в руках сили бракувало, то він заходився розгрібати землю руками. Обідрав собі пальці до крові, далі не витримав і тихо питає:

– Скільки я пропрацював?

– Через чотири години обід настане, – відповів чернець. Від цих слів поміщик зомлів.

Наймити покладали свого пана на носі й віднесли додому. Цілком зрозуміло, що того ж дня на його полі ніхто не працював. А чернець перед обідом кудись зник. Опісля дехто з наймитів казав, що ніякого ченця не було. Просто один із селян нап'яв на себе чернечий одяг і провчив жадібного Цзуна.

Коли після цього випадку поміщик ішов вулицею, всі, кепкуючи з нього, казали:

– Дивіться, іде Цзун – Довгий День!

Відгадай

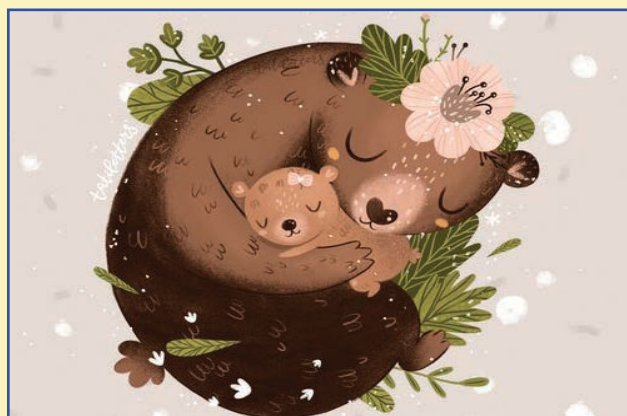
Веселий Дід Мороз в руках
Несе нам подарунки.
І на засніжених шибках
Малює візерунки.
Або ще й носа обпече
До холоду незвичним.
Тому, що скрізь мороз січе –
Цей місяць зветься...
(Чнєнїє)

Вітик полум'я неначе,
По деревах жваво скаче
І малятам на потіху
Просто з рук бере горіхи!
(Вїлочка)

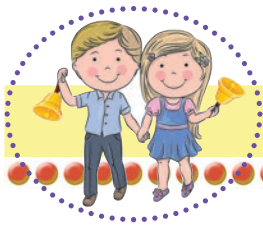

За селом була вона
Вся блискуча, чарівна,
По слизьких її боках
Їдуть діти в саночках.
(Ковзанка)

Влітку медом ласував,
Досхочу малини мав.
А як впав глибокий сніг,
Позіхнув і спати ліг.
Бачив чи не бачив сніг,
А проспав аж до весни.
(Ведмідь)

Творимо своїми руками

Сніговик-мозаїка

вона чечевиця. Якщо чогось не маєте, можете замінити, за бажанням. Окрім бобових, вам потрібен шкільний клей та пензлик.

1. Спершу зробить на бі-

Щоб виготовити цього кумедного сніговичка, вам знадобляться: квасоля чорного, білого та червоного кольорів, зелена та чер-

намазану клеєм частину зелену чечевицю. Натисніть пальцем, щоб зафіксувати. Потім намажте товстим шаром клею червону смужку і викладіть на неї червону квасолю, натис-

каючи, немов вдавлюючи, у клей.

3. Дайте трішки підсохнути роботі, а потім намажте клеєм ковпак і викладіть на нього чорну квасолю. Намажте клеєм і викладіть ніс із червоної чечевиці. Насипте її купкою, а потім легенько здвигайте пальчиком в намазану клеєм ділянку. Ут-

лому чи кольоровому папері фігуру сніговичка, як на зразку.

2. Пропонуємо вам почати робити мозаїку зверху, з ковпака, щоб випадково не за-

пошкодити вже зроблені частини. Так от, намажте клеєм зелені листочки. Викладіть на

рамбуйте пальцем та видаліть зайве, щоб шар чечевиці не був занадто товстим.

4. Приліпите чорні квасолинки в області рота, а потім білою квасолею устеліть решту обличчя сніговика.

Дайте роботі добре висохнути. Сніговик-мозаїка готовий!

Зимова пісенька

Помірно

Музика В. КРАВЧУКА, слова М. ГРИНЧУКА

См Г См Еь В Еь

За вік-ном хур-де-ли-ця гра в рі-жок. А дов-ко-ла сте-лить-ся сніг-сніжок.

4 Fm Cm Fm Cm G Cm

Ой ти, зи-мо-зи-монь-ко, по-стри-вай! Ти гіл-ля я-ли-нонь-ки не ла-май.

За вікном хурделиця
Гра в ріжок.
А довкола стелиться
Сніг-сніжок.
Ой ти, зимо-зимонько,
Постривай!
Ти гілля ялиноньки
Не ламай.

Не завій ти зайчика
Й оленя.
Не морозь нам пальчиків
Ти щодня.
Візьмем на годиноньку
Ковзани,
Нумо, зимо-зимонько,
Дождени!

Зимові звичаї колядування, щедрювання і посівання

(сторінка народознавства)

Найсвітлішими та найвеселішими святами року, мабуть, можна вважати зимові свята. Їх люблять як діти, так і дорослі. Їх чекають з мрією про краще майбутнє, з надією на нові початки, на досягнення добробуту і щастя. Наші предки ці вічні людські сподівання виражали в обрядових колядуваннях, щедрюваннях і посіванні.

Колядки існують у більшості народів Європи і всюди вони базуються на вірі людей у можливість слів і побажань матеріалізуватися, здійснитися. Ці традиційні народні дійства на Україні починають у різних регіонах не одночасно. Є місцевості, де ідуть колядувати вже на Святий вечір (6 січня) або вранці на другий день свят. Та в більшості ж у нас починають колядувати на перший день Різдва (7 січня)

після закінчення Богослужіння. Готуються до колядування заздалегідь – виготовляють колядницькі обладунки, готують традиційний одяг для колядницьких ватаг. За звичай кожен куток села визначав свого ватажка – «березу» або «отамана». Ним міг бути тільки той, хто знав найбільше народних колядок, був дотепним і міг вести колядування згідно з давніми звичаєвими вимогами. Бо ж повсюди колядування поєднувалося з відповідними обрядовими та ігровими діями, танцями, музикою, жартами тощо. Отож, у день Різдва після обходу церкви кожна група на чолі зі своїм ватажком обходила з колядою визначений куток села чи міста. Частенько одночасно колядували ватаги як дітей, так і парубків чи дорослих. Вважалося, що чим більше колядників одвідає оселю, тим щедрішим буде для родини рік. Цей веселий різдвяний обряд здебільшого адресований чоловікам і юнакам. Прийнято за гарні побажання давати дітям солодощі, фрукти, гроші. Дорослих запрошують до столу та частують святковими стравами.

А от «щедрівка» збереглася виключно в Україні і виконують ці величальні пісні для того, щоб закликати щедрість природи, побажати щастя членам сім'ї та розквіту господарства. На більшості українських територій це окрема передноворічна дія. Вона відбувається напередодні святого Василя (13 січня), а у деяких регіонах і напередодні Водохреща (18 січня).

Увечері підліткові дівчатка поодиночці чи гуртом обходили оселі сусідів та родичів. Щедрівки адресовані в основному господарям будинку, хоча існують спеціальні щедрівки хлопцю і щедрівки дівчині. І в цьому випадку велося віншувальників обдаровувати смачними гостинцями.

Як тільки наступав досвіток старого Нового року (14 січня), оселі оббігали юні посівальники. За переконаннями, першим на Новий рік мав зайти в хату чоловік або хлопчик – так все буде добре проходити в наступному році. Тому за неписаними правилами з самого ранку до осель навідувалися наймолодші посівачі – діти. Потім просилися з вітаннями старші хлопчики – до 14 років. Починали цю дію з хрещеного батька чи матері, тіток і дядьків, і аж потім навідували сусідів. Засівати оселю годилося лише житнім зерном (рідше пшеничним) на знак добробуту і врожаю. Інші злакові не використовувалися. Засівальник мав розбірливо продекламувати поетичну примовку-побажання. Особливо цінувалися найбільш оригінальні. Віддарунками були яблука, горіхи, гарбузове чи соняшникове насіння тощо. Тих, хто приходив пізніше, частували млинцями або іншою випічкою. Тож якщо на ці свята до вас проситимуться колядники чи щедрувальники або посівачі – обов'язково прийміть їх, запросіть до хати чи до господи. Співайте і веселіться разом з ними, з друзями, з усією родиною. Нехай таким чином у ваші оселі ввійде Добра Новина, нехай радість осяє всі куточки вашої домівки і ваших сердець. Гарних всім Свят!!

Підготувала Ольга Сенишин

Пишаємося нашими дітьми!

Еліза Бойчук та Ірина Кожокару, V-ий клас,
с. Балківці

Серджю Ковцун, VIII-ий клас,
с. Балківці

Частина дітей клузького «Клубу української малечі»